

zadržeti nemůže, nepřipouštějí, aby cholera se na nich více rozšířila; kdežto hlavně půda naplavená, pro epidemické rozšíření velice přízniva jest.

Není to však tak velice geologická jakost, nýbrž fysikální stav, stupeň provlhnutí a vzdušný obsah půdy, její poměry tepla a snad i rozmanité přeměny částek do půdy vniknuvších, které rozvoj zárodku cholery podporují nebo jemu na překážku jsou, co na epidemické vystupování nákazy působí. Můžet tedy dle stupně zvětrání a dle jakosti hořejších vrstev půdy vůbec za jistých okolností cholera se rozšířiti i na půdě za nedotknutou pokládáné, půda chorobná však může vlastností svých rozvoj cholery podporujících pozbyti, jestliže trativody, řádnou kanalisací a odvážením živné látky ze stok přivedené z půdy se odvádějí, a pakli na místě vody studničné, která půdě chorobné odňata byla, obyvatelům se přivádí čistá voda k potřebě domácí.

7. Cholera má s jinými nemocemi epidemicky se objevujícími také tu vlastnost společnou, že časem ve svém objevení a rozšíření vzhledem k rozsahu a síle jeví rozdíly, což vedle stávajících poměrů místních ukazuje také k vlivům povětrnosti, kteréž prudkost draždidla nemoci různě stupňovati mohou.

8. Náchylnost k onemočnění — individuální dispoici — podporuje vše, co oslabuje zdraví vůbec a schopnost, odporovati vlivům nepříznivým: špatný vzduch, špatná neb nedostatečná strava, nevhodný oděv, zanedbané čištění tělesné, nepořádný způsob života, nestřídmost a výstřednosti všeho druhu.

Zvláštní náchylnost k onemocnění cholerou způsobuje přerušené zažívání souvisící s průjemem.

II. Ochranná opatření proti choleře.

9. Z poznámek právě uvedených plynou zásadní pravidla, dle kterých sluší před se jíti při zamezení cholery jakož i opatření, která učiniti třeba, aby jednak co možná se překazilo zavlečení zárodku cholery a další jeho rozšíření stykem, a aby jednak zavlečené látky nakažlivé odňaty byly nejpříznivější podmínky vývoje jejího a aby táž nemohla nijak účinkovati. Třeba již zde podotknouti, že příznivý výsledek všech opatření ochranných podstatně závisí od ochotného a rozumného spolupůsobení obyvatelstva, pročež mu buď na srdce položeno, že každý o sebe a o rodinu svou nejlépe se postará, jestliže, podporuje úřady a lékaře ve snaze jejich po odvrácení nákazy, pomáhá blahu obecnému a nařízení vydaných i ve vlastním domě poslušen jest.